

Danmarksekspeditionen til Grønlands Nordøstkyst.

Som bebudet afgik L. Mylius-Erichsens Danmarks-ekspedition med Skibet Danmark den 24. Juni Kl. 11 Fm. fra Kjøbenhavn. Herfra fortsættes Rejsen til Transisvaag paa Suderø, hvor to Grønlændere samt 100 grønlandske Hunde, Skindvarer og Kul indtages. Derefter anløbes Eskefjord paa Island, hvorfra der medtages 6 islandske Heste; senere anløbes Jan Mayen, hvor Hundefoder indtages, og Kursen sættes nu mod den østgrønlandske Pakisgrænse ved c. 76—77° nordl. Br. (Se iøvrigt Planen i foregaaende Hefte).

Kaptejn Ejnar Mikkelsens arktiske Ekspedition.

Denne Ekspedition, om hvilken Lederen fremlagde Planen i Selskabets andet Møde i Vinteren 1905—06

(aftrykt i Geogr. Tidsskr. 18. Bd. IV. H.) afsejlede den 20. Maj 1906 fra Victoria om Bord paa Skonnerten «Duchess of Bedford», som E. M. havde købt. Foruden Lederen medfulgte Geologen Leffingwell, Naturforskeren E. Ditlevsen, Dr. George P. Howe samt af Mandskab J. Edwards, Parker, Gilmour, Thursen og T. Storcken. Fra Athabaska Landing startede Etnologen V. Stefansson den 12. Maj for at gaa ad Athabaska-, Slave- og Mackenziefloderne til det arktiske Ocean, hvor han vil møde Skibspartiet. V. Stefansson vil, før Skibspartiet ankommer, gøre Studier til Sammenligning med de Resultater, man venter at finde paa Parry Øerne. Kapt. E. M. vil først standse ved Øen Kadiak og derefter krydse langs Sibiriens Østkyst, hvor han antager at kunne købe 50—60 Hunde. Beringstrædet ventes naaet omkring 1. August og Mackenzies Munding c. 20. August. Planen for Ekspeditionen er iøvrigt som fremsat i ovennævnte Hefte af dette Tidsskrift.

Literaturreportering.

Zeitschrift für Gletscherkunde, für Eiszeitforschung und Geschichte des Klimas, Annales de Glaciologie, Annals of Glaciology, Annali de Glaciologia, Organ der Internationalen Gletschercommission, unter Mitwirkung von S. Finsterwalder (München), F. A. Forel (Morges), J. Geikie (Edinburgh), W. Kilian (Grenoble), F. Nansen (Kristiania), A. Penck (Berlin), F. Porro (La Plata, früher Genua), Charles Rabot (Paris), H. F. Reid (Baltimore), F. Wahnschaffe (Berlin), A. Woeikof (St. Petersburg), herausgegeben von *Eduard Brückner*, Professor an der Universität Halle a. d. Saale. Band 1, Heft 1, Maj 1906. Berlin. Verlag von Gebrüder Borntraeger. (80 Sider 8vo).

De mange Problemer, som frembydes af Nutidens og Fortidens Gletsjere og de Forhold, som staar i Forbin-

delse med disse, behandles af forskellige Videnskaber: Geografien, Geologien, Mineralogien, Fysiken og Meteorologien; og de Resultater, hvortil disse Videnskaber kommer paa dette Omraade, nedlægges ikke blot i disse Videnskaber Fag-Tidsskrifter, men ogsaa i Tidsskrifter af almindelig naturvidenskabeligt Indhold og i „Turistforeningernes“ Aarbøger foruden i specielle Værker paa snart alle Kultursprog. Paa faa Omraader er Literaturen derfor saa spredt og saa vanskelig tilgængelig. Naar hertil kommer, at dette Forskningsfelt i de sidste Aartier har haft en rivende Udvikling som maaske intet andet Fag, saa forstaar man vel, at Dyrkerne af denne Gren af Videnskaben har vanskeligere og vanskeligere ved at holde sig à jour med de Fremskridt, der gøres i dette Fag. Faa Steder er vel Trangen til et Centralorgan saa stor som netop her, og de mange Mennesker, for hvem det har Betydning at følge med i Gletsjer- og Istids-Forskningen, vil derfor hilse Fremkomsten af Zeitschrift für Gletscherkunde med Glæde.

Udgiveren Professor Eduard Brückner, tidligere i Bern, nu i Halle, er især bekendt for sine grundlæggende Undersøgelser over Klimaets Svingninger; men han har ogsaa et godt Navn som Udforsker af Alpernes Gletsjere og Istidsdannelse; han er sikkert den rette Mand til at forestaa Redaktionen af det nye Tidsskrift og til at udføre det Program, som han fremsætter i sin Fortale: „Alt, hvad der staar i Forbindelse med nuværende eller tidligere eksisterende Gletsjere, hører indenfor Tidsskriftets Ramme, altsaa ikke blot Gletsjeren i og for sig, men ogsaa den faldende Sne, som bringer Gletsjeren til at opstaa, Lavinen, der nærer den, og Gletsjerbækken som samler og bortfører Gletsjerens Smeltevand. Det faste Vands Fysik saavel som Gletsjeromraadernes Klimatologi maa ikke lades ude af Betragtning saa lidt som Gletsjerens og Gletsjerbækkens morfologiske Virkning. En vigtig Opgave for Tidsskriftet vil det ogsaa være at samle Iagttagelser over Forandringerne i Gletsjernes Størrelser svarende til den internationale Gletsjerkommissions Formaal.“

Hertil kommer, at han har sikret sig Medvirksomhed af de mest fremragende Glaciologer i alle Lande; bedre Medarbejdere paa dette Omraade kan overhovedet ikke skaffes.

Første Hefte lover godt. Det begynder med en smuk Undersøgelse af den Del af Gletsjerebevægelsen, som foregaar i lodret Retning, af de bekendte Gletsjer-Fysikere A. Blümcke og L. Finsterwalder i München. Det er den Del af Gletsjerebevægelsen, som er mindst undersøgt, skønt den ikke er mindre vigtig for „Gletsjerens Husholdning“ end den vandrette Bevægelse. Undersøgelsen er foretaget ved Gletsjeren Hintereisferner i Ötztal i Tyrol.

Dernæst følger paa Engelsk en Afhandling af James Geikie om Skotlands yngste Kvartærdannelser og om de Vidnesbyrd, disse aflægger om Klimaets Forandringer. Den har speciel Interesse for os, idet der meddeles, at det er lykkedes at paavise en Klimasvingning i Skotland, der efter alt at domme maa paralleliseres med den af Mag. Hartz paaviste Allerød-oscillation i Danmark.

Paa Fransk kommer derpaa et glaciologisk og morfologisk Studie af Gletsjeren des Evettes i Maurienne i Savoyen af Professor Paul Girardin i Freiburg i Schweiz; dette Arbejde er ledsaget af et smukt Kort i 1:5000 af Gletsjerens nederste Del og dens Forland, der har betydelig Interesse.

Endelig følger paa Tysk en Oversigt over Klimaets Forandringer og Gletsjeroscillationerne i Norge af P. A. Øyen, et dygtigt Arbejde, der i høj Grad

opfordrer til, at der ogsaa fra dansk Side gøres et Forsøg paa at studere Klimaets Forandringer i den historiske Tid.

Blandt de mindre Meddelelser findes Artikler om Bevægelsen i den antarktiske Indlandsis af Drygalski, om den saakaldte „Structure rubanée“ hos Gletsjerne af Forel, om en Gletsjer ved Erdschias-Dagh i Lilleasien af Philippson, om et nyt Findested for Planterester i den interglaciale Höttinger-Breccie ved Innsbruck af Blaas, samt en Oversigt over Gletsjernes variationer i de schweitziske Alper i 1905 af Forel og Muret. Ingen af de maalte 49 Gletsjere har vist sikre Tegn paa Fremrykning, hvorimod 41 med fuld Sikkerhed angives at være under Tilbagekøbing.

I Literaturberetningen findes Anmeldelser af Hans Hess: Die Gletscher, W. v. Knebel: Vorläufige Mitteilung über die Lagerungsverhältnisse glacialer Bildungen auf Island und deren Bedeutung zur Kenntnis der diluvialen Vergletscherungen, W. v. Knebel: Der Nachweis verschiedener Eiszeiten in den Hochflächen des inneren Islands, og A. Blümcke og S. Finsterwalder: Zeitliche Änderung in der Geschwindigkeit der Gletscherbewegung.

Endelig følger en praktisk ordnet, let overskuelig Oversigt over nylig udkomne Bøger og Afhandlinger.

At Professor Brückner har gjort en god Begyndelse til at udføre sit Program, kan der ikke være to Meninger om. Alt tyder paa, at han baade vil og kan afhjælpe et længe næret Savn hos alle, der beskæftiger sig med Spørgsmaal vedrørende Gletsjerne og Istiden. Man maa kun ønske, at alle i Sagen interesserede vil yde ham den Støtte, der er nødvendig for at holde hans Tidsskrift i Gang, ikke alene ved at skaffe det saa stor Udbredelse som muligt, men ogsaa ved at holde ham à jour med, hvad der fremkommer indenfor Faget i de forskellige Lande, og da særligt i de Lande, hvis Sprog ikke hører til de tre Hovedsprog. Dette sidste gælder blandt andre ogsaa os Danske og Islændere. Vi hævder en smuk Plads i den internationale Kapløb paa Gletsjer- og Istidsforskningens Omraade ved vore Undersøgelser i Danmark, Island og Grønland, kun Skade, at vore Arbejder ikke er kendte og værdsatte i saa vide Krese, som de fortjener, da de i Reglen offentliggøres paa Dansk; men dette vil kunne afhjælpes; naar de danske og islandske Forskere yder Professor Brückner deres Støtte til, at deres Arbejder kan blive omtalte og anmeldte i „Zeitschrift für Gletscherkunde“.

Victor Madsen.